

**Sociālā darba speciālistu sadarbības
modelis darbā ar personām ar funkcionāliem
traucējumiem, kuri saņem sociālo rehabilitāciju institūcijā**

Dace Riņķe

Sociālās integrācijas valsts aģentūra

Rehabilitācijas pakalpojumu nodaļa

galvenā sociālā darba speciāliste

19.04.2012

Mēs lepojamies, ka saviem klientiem varam piedāvāt augstvērtīgus rehabilitācijas pakalpojumus profesionālu un pieredzējušu speciālistu uzraudzībā.

2009.gada 31.marta MK noteikumi Nr.279

“Noteikumi par kārtību, kādā personas saņem sociālās rehabilitācijas pakalpojumus sociālās rehabilitācijas institūcijās, un prasībām sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzējiem”

- valsts apmaksāta (21 vai 14 dienas)
- par maksu cilvēkiem, kuriem ārsts ieteicis uzlabot veselību un darbaspējas.

Aģentūras galvenās funkcija

- Veic personu, kurām nepieciešama profesionālā un sociālā rehabilitācija, uzskaiti
- Sniedz profesionālās rehabilitācijas pakalpojumus invalīdiem
- Īsteno profesionālās pamatizglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās izglītības, pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības (koledžas), profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmas
- Sniegt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, pielietojot ārstniecību

Sociālās integrācijas valsts aģentūras Sociālo pakalpojumu uzskaites nodaļa no 01.01.2012. nodrošina rindu koordinēšanu:

- Pakalpojuma saņemšanai specializētajos ilgstošas sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija centros pieaugušām personām un bērniem ;
- sociālās rehabilitācijas saņemšanai cilvēkiem -tirdzniecības upuriem;
- sociālā rehabilitācija saņemšanai no psiho aktīvām vielām atkarīgām pieaugušām personām un bērniem.

Tiesības saņemt sociālo rehabilitāciju

- Personām ar funkcionāliem traucējumiem darbspējīgā vecumā
- Politiski represētajām personām
- Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem
- Černobiļas atomelektrostacijas avārijas rezultātā cietušajām personām līdz 18 gadu vecumam

Tiesības saņemt

Personām ar prognozējamu invaliditāti darbaspējīgā vecumā

- ja atbilstoši Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas apstiprinātajam individuālajam rehabilitācijas plānam personai ir nepieciešams saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus
- personas funkcionālie traucējumi atbilst kritērijiem (Bartela indekss)

Komandas darbs

Iestādes sociālā darba speciālisti darbojas multidisciplināru speciālistu komandā sociālo problēmu risināšanai mikro, mezo un makro līmenī.

Makro līmenis

Līdzdarbošanās Normatīvo aktu izstrādē

Rehabilitācijas pakalpojumu saņēmēju uzskaitē un rindu koordinēšana

Izglītības programmu realizēšana

Jaunu programmu izstrāde un ieviešana

Komandas darbs

Mezo līmenis

- Sadarbība ar pašvaldībām pakalpojuma piešķiršanas procesā
- Atbalsta punkti
- Izglītojošais darbs

Mikro līmenis – individuālais darbs ar klientu - klientu izglītošana, apmācība un motivēšana

Komandas darbs

Komandas darbs ir efektīvs instruments, ar kura palīdzību ir iespējams ievērojami attīstīt pakalpojumu kvalitāti.

Komandas darba mērķim iestādē ir divi pamatvirzieni:

- sekmīgāka uzdevumu paveikšana (konkrēta rezultāta sasniegšana rehabilitācijas periodā)
- komandas vienotība (savstarpējo attiecību un sadarbības attīstīšana).

Komandas darbs

- Mērķa formulēšanā ir iesaistīti dažādi speciālisti. Par mērķu izpratni katrs dalībnieks sniedz atgriezenisko saiti, lai komanda būtu vienota izpratnē par sasniedzamo rezultātu.
- Kad izvirzītais komandas darba mērķis sasniegts vai arī nē, komanda novērtē rezultātu komandas sanāksmēs.

Komandas darbs

Ārsti

Sociālie darbinieki

Fizioterapeiti

Ergoterapeiti

Psihologi

Sociālie aprūpētāji

Medicīnas māsas

Masieri

Administratori

Sociālās rehabilitācijas norises laikā ar klientu notiek individuāls darbs, sastādot **individuālo sociālās rehabilitācijas plānu** un panākot **klienta aktīvu līdzdarbošanos**, lai sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanas laikā iegūtās prasmes persona izmatotu savā dzīves vietā un turpinātu sociālo integrāciju.

Sociālās rehabilitācijas posmi

- 1) klienta dokumentu atbilstības pārbaude, reģistrācija, dokumentu noformēšana, funkcionālajam stāvoklim atbilstošas istabas nozīmēšana un norīkojumu izsniegšana uz pirmreizējām konsultācijām pie sociālā darbinieka un ārsta;

Sociālās rehabilitācijas posmi

2) katram klientam sastāda **individuālo sociālās rehabilitācijas plānu** - to veido pēc klienta konsultēšanās pie speciālistiem, sociālais darbinieks iepazīstina klientu ar plānu, izskaidrojot līdzdarbošanās nozīmi.

Plānā norādīti:

- sociālās rehabilitācijas mērķi,
- iesaistītie speciālisti un atbildīgās personas;

3) sociālā darbinieka konsultācija (A karte):

- atkārtota klienta pašaprūpes un mobilitātes spēju novērtēšana, uzsākot sociālo rehabilitāciju (izvērtē aktivitātes atbilstoši Bartela indeksam),
- sociālās problēmas identifikācija,
- psihologa vadīto nodarbību nozīmēšana,
- brīvā laika pavadīšanas interešu izzināšana un iesaistīšana organizētajos pasākumos;

Sociālās rehabilitācijas posmi

4) ārsta konsultācija:

- veselības stāvokļa izvērtējums,
- ārstniecisko procedūru nozīmēšana,
- diētiskās ēdināšanas nozīmēšana,
- ģimenes ārsta nozīmētās uzturošās terapijas uzraudzība;

5) fizioterapeita konsultācija:

- klienta fizisko spēju izvērtējums,
- fizioterapijas nodarbību nozīmēšana (individuāli vai grupās),
- fizioterapeits klientu apmāca spējām atbilstošām nodarbībām, kuras var turpināt dzīves vietā;

Sociālās rehabilitācijas posmi

6) ergoterapeita konsultācija:

- pašaprūpes problēmu izvērtēšana,
- ergoterapijas nodarbību nozīmēšana (individuāli vai mazajās grupās)
- ergoterapeits klientu apmāca pareizi veikt spējām atbilstošas ikdienas aktivitātes un palīdz izvēlēties piemērotus tehniskos palīgīdzekļus un izmantot tos;

Sociālās rehabilitācijas posmi

Sociālās rehabilitācijas posmi

Sociālās rehabilitācijas laikā tiek nodrošinātas

- speciālistu konsultācijas,
- sociālās problēmas risināšanas veidu izvēli,
- sociālo aprūpētāju palīdzību klientiem,
- ārstnieciskās procedūras un nodarbības,
- pirmo palīdzību un diennakts medicīnisko uzraudzību,
- pielāgotu vidi,
- veselības stāvoklim atbilstošu ēdināšanu,
- speciālistu lekcijas:
 - par sociālajiem jautājumiem,
 - par ergonomiku un tehniskajiem palīglīdzekļiem,
 - par fizioterapijas nozīmi,
 - par psiholoģijas iespējam sociāli aktīva dzīves veida veidošanā,
- brīvā laika pavadīšanas pasākumus;

Sociālās rehabilitācijas posmi

7) sociālās rehabilitācijas pakalpojuma noslēgums:

- izvērtē sociālās rehabilitācijas laikā sasniegtos rezultātus,
- atkārtoti novērtē klienta pašaprūpes un mobilitātes spējas (izvērtē aktivitātes atbilstoši Bartela indeksam),
- sniedz personai rekomendācijas sociālās funkcionēšanas pilnveidošanai dzīves vietā;

8) izrakstu nosūtīšana pašvaldības sociālajam dienestam dzīves vietā un ģimenes ārstam par ieteikumiem un rekomendācijām .

Sociālās rehabilitācijas laikā katram klientam tiek aizpildīta Sociālās rehabilitācijas klienta kartes, kurā tiek dokumentētas aktivitātes(A un B)

Aktuāli un svarīgi!

Bartela indekss (Mahony, Barthel, 1965)

- Bartela indeksa (BI) oriģinālu izveidoja 1965.g. Ņujorkas geriātrs Mahonijs un fizioterapeits Bartels
- BI ir pasaulē visbiežāk lietotais instruments funkcionālo spēju novērtēšanai pašaprūpē
- BI mēra indivīda spēju veikt 10 ikdienas pašaprūpes un mobilitātes aktivitātes

Bartela indekss

Lēmums par nepieciešamību piešķirt pakalpojumus

ja personas funkcionālo traucējumu smaguma pakāpe atbilstoši Bartela indeksam ir novērtēta no 0 līdz 19 punktiem.

Bartela indekss

Lēmums par personas neatbilstību pakalpojumu saņemšanai

Vērtējumā atbilstoši Bartela indeksam persona:

- saņēmusi maksimālo punktu skaitu – 20
- 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. un 10.punktā ir saņēmusi maksimālo punktu skaitu
- 2., 3. un 10.punktā saņēmusi 0 punktu

Bartela indeksa vērtējums

Katra punkta vērtējums tiek pamatots ar asistēšanas (fiziskas, vārdiskas, pārraudzība) apjomu, kas nepieciešams aktivitātes veikšanai:

- pilnīgi atkarīgs
- spēj veikt ar palīdzību
- pilnīgi neatkarīgs

Bartela indeksa vērtējums

Kritērijs punktu samazinājumam nav:

- grūtības veikt aktivitāti
- jebkādi medicīniski simptomi (sāpes, kustību ierobežojums u.tml.).
- medicīniskā diagnoze

Bartela indeksa vērtējums

Bartela indeksa lietošanas vadlīnijas:

- novērtē, ko persona šobrīd veic, nevis, ko varētu

veikt;

- konstatē neatkarības pakāpi, novērtējot

nepieciešamo palīdzību (fizisku vai vārdisku);

- nepieciešamība pēc palīdzības norāda, ka persona ir

atkarīga;

- personas veikšana jāvērtē ar novērošanu, kā arī

jautājot personai, radniekiem vai aprūpētājiem

Bartela indeksa vērtējums

Bartela indeksa lietošanas vadlīnijas :

- tehnisko palīglīdzekļu pielietošana neatkarīgi aktivitāšu veikšanai ir pieļaujama;
- persona iepriekš jābrīdina par novērtēšanu;
- persona jānovērtē savā dzīvesvietā (ierastos apstākļos un vidē);
- novērtēšanas laiks ~45- 60 min.

Bartela indeksa vērtējums

- Pašaprūpes un mobilitātes aktivitātes
- pēc Bartela indeksa:
 - 1. Ēšana
 - 2. Pārvietošanās (no gultas uz krēslu un atpakaļ)
 - 3. Mobilitāte (staigāšana vai pārvietošanās ar riteņkrēslu vismaz 50 m distancē)/Kustīgums (staigāšana vai riteņkrēsla lietošana)
 - 4. Kāpnes un citi alternatīvi augstuma pārvarēšanas ceļi
 - 5. Ģērbšanās
 - 6. Rūpes par izskatu (sejas, matu, zobu un nagu kopšana)
 - 7. Visa ķermeņa mazgāšana (vannā, dušā)/Vannošanās
 - 8. Vēdera izeja
 - 9. Urinācija
 - 10. Tualetes lietošana

Paldies par uzmanību

Sociālās integrācijas valsts aģentūra
Dubultu prospekts 71, Jūrmala, LV-2015
Tālr.: 67769890; Fakss: 67769495
www.siva.gov.lv

